

Surfplattor 65+

Fastställd av Välj ett objekt

Framtagen av Välj ett objekt

Datum [Beslut/Publiceringsdatum]

Datum 2021-12-07

Ärendenr RS 20xx/xxxx

Version [1.0]

Surfplattor 65+

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Bakgrund	2
2.1 Syfte.....	2
2.2 Mål	3
2.3 Genomförande.....	3
3. Styrning och ledning	4
3.1 Projektägare.....	4
3.2 Projektledare	4
3.3 Projektorganisation	4
4. Projektets resultat	4
4.1 Utfall resultat.....	5
4.2 Utfall tidplan.....	7
4.4 Utfall kostnader	8
4.5 Effektmål	8
4.6 Uppföljning effektmål	8
5. Överlämning	9
6. Erfarenheter och observationer.....	9
7. Referenser	9
8. Underskrift.....	9

1. Sammanfattning

Projektet har resulterat i att totalt 144 personer över 65 år på Gotland under perioden 210126-211117 lånat surfplatta. Majoriteten av surfplattorna lånades av kvinnor 70-<80 år i Visby.

Förutom en ökad kunskapsnivå inom flera olika områden uppmättes även en minskad upplevelse av ofrivillig ensamhet och isolering efter avslutad låneperiod.

Resultatet går i linje med målsättningen som var att skapa ökat sammanhang, minskad isolering och ökad upplevelse av hälsa hos personer 65+ på Gotland.

2. Bakgrund

Hälsofrämjande enheten får 213 000 kronor från Regeringen med syfte att motverka isolering hos äldre. Socialdepartementet skriver:

”Medlen ska användas för digitala lösningar och andra lösningar som syftar till att skapa möjligheter till sociala kontakter. Det kan till exempel innebära att tillgängliggöra skyddade besöksrum så att anhöriga kan träffas på sätt som inte innebär risker för smittspridning eller och att ta in extra personal för att möjliggöra möten med anhöriga utomhus. Det kan också handla om att införskaffa teknisk utrustning för att äldre och anhöriga ska kunna ha kontakt när fysiska besök inte är möjliga.”

Socialförvaltningen beslutade 2020-08-27 att tilldela den Hälsofrämjande enheten dessa medel, i syfte att öka möjligheterna att nå ut digitalt till målgruppen 65+.

Syftet med att ge medel för digital inkludering riktat till målgruppen 65+ under pandemitider, är att motverka isolering genom ökad digital delaktighet.

Målsättningen med genomförandet av detta projekt är att skapa ökat sammanhang, minskad isolering och ökad upplevelse av hälsa hos personer 65+ boende på Gotland.

Projektet har skett i nära samverkan med Biblioteken RSF, som haft en central roll genom hela projektet. Samtliga surfplattor har haft sin bas på Almedalsbiblioteket och har vid behov skickats till låntagarens närmsta bibliotek eller via Boken kommer. Bibliotekspersonal har skapat rutiner för utlån och återlämning, kösystem och tillsammans med Hälsofrämjande enheten erbjudit IT-support.

2.1 Syfte

Syftet med att ge medel för digital inkludering riktat till målgruppen 65+ under pandemitider, är att motverka isolering genom ökad digital delaktighet.

2.2 Mål

Målsättningen med genomförandet av detta projekt är att skapa ökat sammanhang, minskad isolering och ökad upplevelse av hälsa hos personer 65+ boende på Gotland.

Två delmål har formulerats:

- **Fler personer 65+ får en ökad grundtrygghet i att använda surfplattor för minskad isolering.**
- Minst 15 personer över 65 år lånar surfplatta och får grundläggande kunskap om användande av surfplattor under perioden 20-09-01—21-09-31.
- Grundkunskaper avser: ladda plattan, starta och stänga av plattan, söka information på Internet, ringa videosamtal, ladda ner appar, se på film och lyssna på musik. Få information om digitala betaltjänster.
- Självskattning kring egen kunskapsnivå gällande surfplattor avseende ovanstående punkter, före och efter perioden med lånad surfplatta
- **Fler personer 65+ upplever minskad isolering genom videogrupper.**
- Minst 15 personer över 65 år lånar surfplatta och deltar i videogrupp med Hälsofrämjande enheten under perioden 20-09-01—21-09-31.
- Videogrupperna avser fyra träffar (rörelse, kultur, mat, boktips).
Valfri övning till kommande vecka – som ej följs upp ”kravfyllt”. Syfte: att se om enkla hemuppgifter bidrar till ökat antal träningstillfällen hemma, eller fler lagade mål mat, etc.

2.3 Genomförande

Projektet Surfplattor 65+ inom Hälsofrämjande enheten bedrivs i projektform perioden 2020-09-01 – 2022-01-31.

Projektet omfattar följande delmoment:

- Beräkning av antal surfplattor som kan införskaffas och kostnader för ett år framåt. De medel som har tilldelats ska användas under 2020. Kostnader under 2021-2022 ska kalkyleras och planeras under stimulansmedel med fokus minska ensamhet hos äldre.
- Plan för inköp och installation av surfplattor.
- Plan för process av utlåning av surfplattor, om möjligt i samverkan med bibliotek.
- Plan för process kring introduktion till låntagare kring hantering av surfplattor.
- Plan för implementering och målgrupper dit surfplattorna ska lånas ut. Hänsyn ska tas till geografiskt läge, eget boende, hemtjänst, särskilt boende.
- Plan för utvärdering av projektet.

3. Styrning och ledning

3.1 Projektägare

Öystein Berge, avdelningschef Kvalitet- och utvecklingsavdelningen

3.2 Projektledare

Tove Öberg, enhetschef Hälsofrämjande enheten 2020-09-01 – 2021-06-02

Ellinor Björkman, Projektsamordnare Hälsofrämjande enheten 2021-06-02 – 2022-01-31

3.3 Projektorganisation

Representanter från Hälsofrämjande enheten, Biblioteket Gotland, Digital äldreomsorg, E-hälsa, IT-avdelningen.

4. Projektets resultat

Projektet har resulterat i att totalt 144 personer över 65 år på Gotland under perioden 210126-211117 lånat surfplatta. Majoriteten av surfplattorna lånades av kvinnor 70-<80 år i Visby.

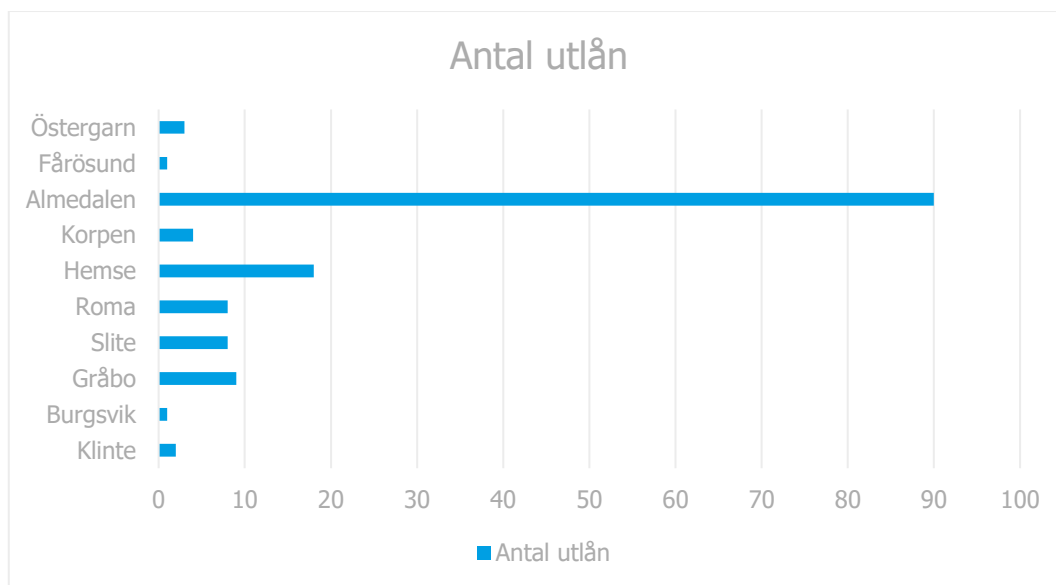
Låntagarna fick svara på en anonym enkät vid låneperiodens start respektive slut. Enkätundersökningen besvarades av 28 personer vid utlån och 19 personer vid återlämning. Det går inte att säkerställa att samma personer svarade på enkäten innan respektive efter låneperioden. Resultatet i rapporten ger således enbart indikation av läget.

Områdena som undersöktes var: ladda plattan, starta och stänga av plattan, söka information på Internet, ringa videosamtal, ladda ner appar, se på film och lyssna på musik samt kunskap om digitala betaltjänster. Undersökningen visar en kunskapshöjning inom samtliga områden förutom att ladda ner appar. En trolig orsak till en oförändrad kunskapsnivå avseende ladda ner appar är att surfplattorna var förinstallerad med ett brett utbud av appar.

Undersökningen påvisar även en minskad upplevelse av ofrivillig ensamhet och isolering hos de som har haft surfplattan till låns. Men inte på grund av att man deltog i videogrupper som var målsättningen, utan att surfplattan möjliggjorde för låntagaren att ta del av andra aktiviteter och information.

4.1 Utfall resultat

Projektet har resulterat i totalt 144 utlånade surfplattor till personer över 65 år på Gotland. Majoriteten av surfplattorna lånades av kvinnor 70-<80 år boendes i Visby. Resultatet stämmer väl överens med målsättningen, att minst 15 personer lånar surfplatta under projektperioden. Projektets mediala genomslag i kombination med ett behov hos målgruppen kan vara en trolig orsak till måluppfyllelsen.

Tabell: Geografisk fördelning av utlånade surfplattor.

Resultatet visar att kunskapsnivån har stigit inom samtliga områden, förutom att ladda ner appar där kunskapen var densamma innan respektive efter låneperioden. Resultatet innebär att målet, fler personer 65+ skulle få ökad grundkunskap i användande av surfplattan, är uppnått.

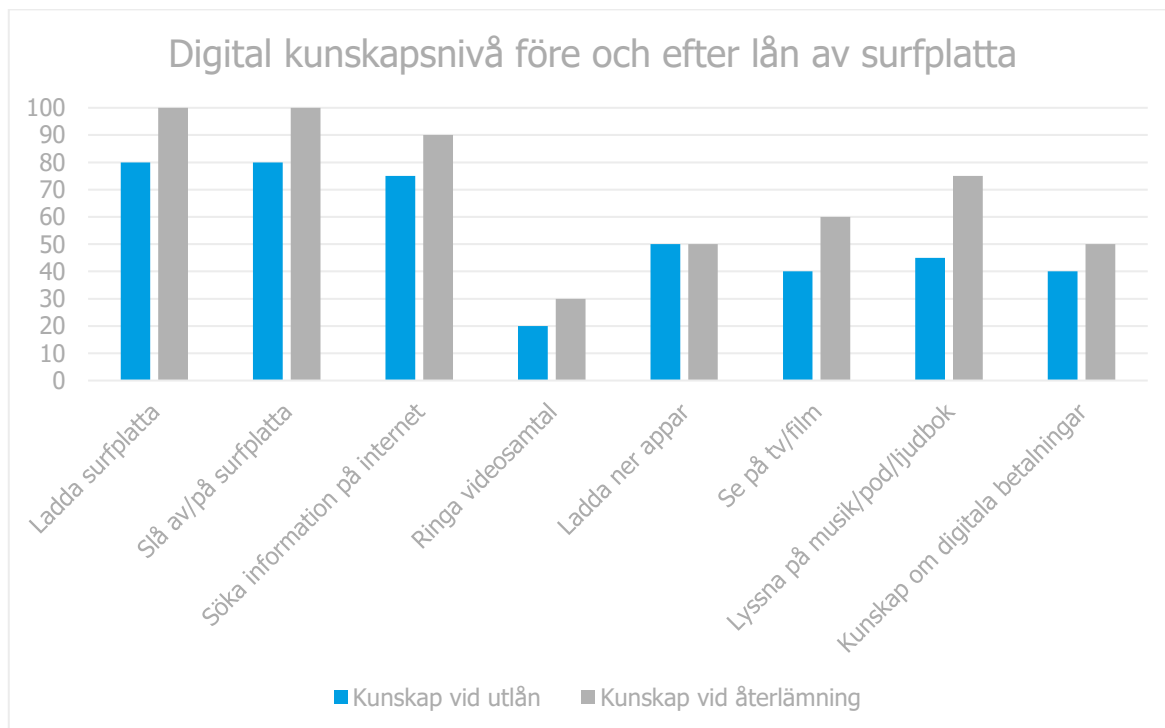

Diagram: Redovisning av respondenternas kunskapsnivå innan respektive efter låneperioden.

Fler personer upplever en minskad upplevelse av ofrivillig ensamhet och/eller isolering. 35 % av respondenterna upplevde sig ofta ofrivilligt ensamma och/eller isolerade före lån av surfplatta, vilket är att jämföra med 5 % efter lån av surfplatta. Det är även en högre förekomst av personer som sällan eller aldrig känner sig ensamma och/eller isolerade efter låneperioden.

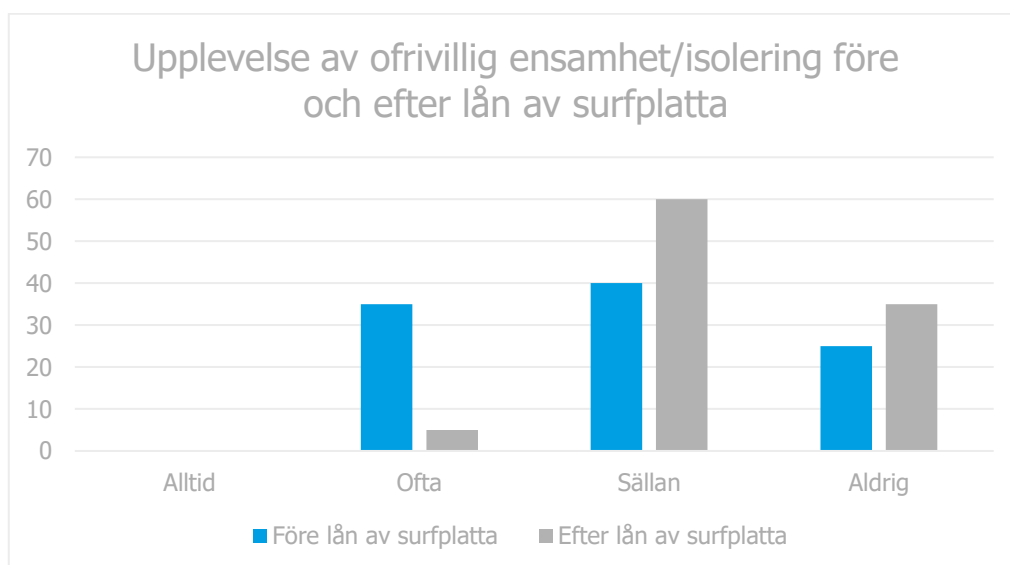

Diagram: Upplevelse av ofrivillig ensamhet/isolering sjönk efter låneperioden.

Målet var att minst 15 personer över 65 skulle uppleva minskad isolering genom videogrupper. Men inga personer som lånade surfplatta deltog i de videogrupper som erbjöds under februari-maj 2021. Många kände inte till att grupperna fanns och enligt kunskapsundersökningen var det många som saknade kunskap att delta i videosamtal.

Så här svarar några av låntagarna på frågan hur surfplattan bidragit till förändring i upplevelse av ensamhet/isolering.

”En trevlig underhållning. Nyhetsrubriker, musik, föredrag”

”Trevligt att försöka lära sig”

”Tagit del av mer som hänt runt mig i coronatid.”

4.2 Utfall tidplan

Vissa justeringar genomfördes på grund av Covid-19. Bland annat hur genomförande av handledning kunde ske fysiskt på ett smittsäkert sätt. Första dagen för utlån av surfplattor blev framflyttat till 27 januari 2021. Utvärdering av projektet flyttades från oktober 2021 till januari 2022 samt upprättande av förvaltningsplan har tillkommit.

Tidsplan 2020

Ärende	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Besked om tilldelning av medel	X				
Projektplan skapas	X				
Kartläggning av aktiviteter och samverkanspartners		X			
Planering och tilldelning av aktiviteter inom projektgruppen		X			
Brukarundersökning i Visby och Hemse		X			
Beställning av teknik och tillbehör genomförd			X		
Förfrågan samverkan/riktade utlån				X	

Tidsplan 2021

Ärende	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt
Uppstartsmöte 2021 – genomgång av utlåningsprocess & marknadsföring	X									
Marknadsföring intranät, gotland.se och tidningar	X		X							
Information till ideell sektor	X		X							
Uppstart utlån		X								
Delutvärdering / låntagares upplevelse		X					X			
Återkoppling till projektägare	X		X		X		X			X
Projektet avslutas									X	
Utvärdering av projektet i sin helhet										X
Återkoppling av resultat till projektgrupp, referensgrupp, projektägare och SON										X

4.4 Utfall kostnader

Aktivitet	KR
Inköp surfplattor (Samsung & iPads) 40 st	140 000
Inköp fodral/skydd surfplattor 40 st	8000
SIM-kort/datatrafik årlig kostnad (10Gb + 100 Gb extra)	34 000
Inköp hörlurar/headset (80 st)	16 000
Trycksaker/kommunikation	15 000
Summa (exklusive arbetstid personal)	213 000 SEK

Löpande årlig kostnad för datatrafik är 34 000 SEK.

4.5 Effektmål

Skapa ökat sammanhang, minskad upplevelse av ensamhet isolering hos personer över 65 år på Gotland.

4.6 Uppföljning effektmål

I ”*Programmet för god, jämlik och jämställd hälsa 2020-2023*” presenteras flera risker med att befinna sig i ett digitalt utanförskap. Människor riskerar att stängas ute från att vara delaktig i samhället och region Gotland har en viktig roll i att skapa ”förutsättningarna till ett hälsosamt och socialt liv genom att ordna aktiviteter, exempelvis kunskap om datoranvändning på offentliga mötesplatser såsom på bibliotek.”

Utifrån rapporten ”Digital teknik för social delaktighet bland äldre personer” framkommer att ensamhet i form av social isolering ökar med åldern. Skyddsfaktorer för psykisk hälsa är att känna sig delaktig, ha ett socialt nätverk och få social stimulans.

Forskning tyder även på att utbildning i och användning av dator och internet kan minska psykisk ohälsa, social isolering och ensamheten bland äldre personer.

Att använda digitala verktyg, som dator och internet, är ett sätt att öka äldre personers sociala deltagande, självständighet och trygghet – och därmed även välbefinnandet.

Men eftersom nästan hälften av alla över 75 år idag lever i digitalt utanförskap, behöver fler få tillgång till och utbildning i att använda dator och internet.¹

En handlingsplan för psykisk hälsa håller på att skapas inom Region Gotland och där ingår digital inkludering som ett delområde. Här skulle effektmålen kunna följas upp.

¹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/77f20aba933e42978c44fea69689a7e2/digital-teknik-for-social-delaktighet-bland-aldre-personer.pdf>

5. Överlämning

Förvaltningsplan inom Regionstyrelseförvaltningen kommer att upprättas. Ansvarig för upprättande av planen är Biblioteken på Gotland.

6. Erfarenheter och observationer

När projektet startar är det viktigt att ha en plan för fortsatt förvaltning och löpande kostnader om det är ett mål för projektet att verksamhet ska fortlöpa.

En tydlig intern förankring och god kännedom om projektet är viktigt för samtliga som kommer att beröras av projektet. Att personer med beslutsmandat ingår i projektgruppen förkortar beslutsprocesserna.

Från bibliotekets perspektiv skulle framtagandet av låneförfarandet etableras bättre bland personalen innan extern information gick ut. Detta för att vi tydligare skulle kunna kommunicera vårt budskap externt samt leva upp till de förväntningar som skapas i det vi marknadsför.

En regelbunden avstämning med alla samarbetspartners har varit värdefull för att lätt kunna kontakta varandra och ”prata samma språk” när det är frågor som dyker upp.

Med hänvisning till tidigare rapporter så finns det ett samband med ökad digital delaktighet och minskad upplevd ensamhet. Detta stämmer väl överens med resultatet i projektet Surfplattor 65+.

Genom detta projekt har former för utlåning av digital teknik skapats på Biblioteken på Gotland. Konceptet kan nu användas för fortsatt arbete för ökad digital delaktighet riktat till flertalet målgrupper.

7. Referenser

Digital teknik för social delaktighet social delaktighet bland äldre personer, 2018, Folkhälsomyndigheten.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/77f20aba933e42978c44fea69689a7e2/digital-teknik-for-social-delaktighet-bland-aldre-personer.pdf> hämtat 20211207

8. Underskrift

Beslut om att godkänna projektets resultat och att avsluta projektet

Datum Klicka för att ange datum.

Underskrift Projektägare

[Namnförtydligande]